

MAGYAR KURIR

A FELSŐSÉGES CSÁSZAR ÉS APOSTOLI KIRALY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Aprilis 21-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Folytatása a' Párisi levelekből össze-
szummázott trikkelyeknek. —

Ezeknek eleikbe ilyen elő-jegyzést bo-
tátott a' Bétsi Udvari Német Ujság: —
„Azon már említett Jegyzésekben, mellyek
által a' Frantzia levelek a' Bétsi Congressus-
ra' összzegyülekezett Hatalmasságoktól Már-
tius' 13-dikán kiadott Nyilatkozatát t
megszáfolni iparkodtak, annak megmúta-
tásán is különösen rajta voltak — hogy a'
Frantzia nép ellen sohol semmi kénszerítés
nem történik, és hogy a' közöséges tse-
desség sohol meg nem háborított lé-
gyen: — „Tsak egy ágyúlövés sem tétetett
(úgymond) sohol, 's egy trepp vér ki nem
ontatott; semmi ellentállás meg nem pró-
báltatott. A' Bourbonok 's az ő párto-
saik oly tehetetleneknek lenni érezték ma-
gokat, hogy semmi oltalmazó eszközöket
elő nem veittek, 's még tsak azon semipar-
kodtak, hogy időt nyerhessenek. A' Bour-
bonok megbuktak, azért, hogy sem-
mi kemény fogantyúhoz nem ragaszkodtak,
's a' többi.“ — Mennyiben egygyezzenek
meg a' Frantzia írónak ezen erőssíteseik
az igazsággal, megerttzik magának a' Mo-
nitörnek Oktober' 8-dikán kijött tudó-
sításából, a' melly Mositör már maga is
félbe szakasztván a' déli Frantzia tartomá-
nyokban folyó történetekről való halgatást,

a' mellett is, hogy a' három színű párto-
soknak szerentsét tulajdonit, azt mindaz-
által maga is valóságos történeteknek elő-
bordása által megesméri: hogy a' Frantzia
népnek' egygyik része ellen erőszak követte-
tik-el; hogy a' közöséges tsendesség va-
lósággal megháborított; hogy ágyúlövé-
sek valósággal történtek; és hogy a' hol a'
szerentsétlenek az ő törvényes Királyok-
nak védelmezésében, százanként elestek,
ott vernek kellett kiomlani, és ott ellent-
állásnak kellett lenni. —

Már most a' tudósítások következ-
nek a' Monitörből. — A' Hadi Ministeri-
um ezeket közöltti: —

„Sok fele próbák tétettek, hogy Ge-
nerális d' Arri caut réa vehessen, hogy
a' *Perpignani* fellegvárat egy tsak most
összzegyűjtetett rendetlen csoportnak által
adja; ő azt a' Császárnak, a' városnak, 's
az egész napkeleti Pyreneumi Departament-
nek, a' hol magát semmi ellentállás nem
jelentette, megtartotta; a' nemzeti színek
itt mindénüt elő vétettek. —

„Angoulem Hertzegnek minden
iparkodása mellett is, inkább tsak szó
mint valóság a' déli tartományokban való
támadás. —

„A' 13-dik Linea Regimentet által tet-
ték *Nismesből* Montpellierbe, mert nem
hittek neki eléggé; a' többekhez is tsak en-
nyit bizhatnak, 's mind ezek türehtellen-

séggel várják azt a szempillantatot, hogy magokat kinyilatkoztatassák. —

„Madam d' Arrica u, ki a' férje levelét, melyben ezeka' tudósítások tétettek, hozta, Mártzius' 30-dikán indúlt-el Perpignánból; 31-dikben útazott által Toulouse városán, a' hol ekkor volt Angoulem Hertzeg, a' kívül Damas úron kívül más valamely nevezetes személy alig látszott lenni. A' seregeknek összehgyűjtésén való iparkodásai gyümölstelenek voltak. Valencében a' 83-kik és 58-dik Linea-Regementek magokat öszszesatolván, így kialtottak: Éljen a' Császár! Néhány Községek három színűbokrétákat adtak nékik. A' *Felső Alpek* és *Isere* Departamentjeikben minden felelem elenyészett a' hazafiak között támadható hadakozásra nézve. Még tsak némely Prováncieiek vagynak hátra, a' kik nem soká' öszsze fognak fogdosztatni, ha hazanem mennek. A' Párisi történeteknek megtudása minden felelmet elosztatott. A' *Vicillei*, *Mürei*, és *Gorpsi* nemzeti testőrök jól viseltek magokat azon Prováncieiek ellen, a' kik ott az áltáljárás' útjait el akarták foglalni. Ezeknek az apró öszszesapásoknak nem vala egyéb következtések, hanem tsak, hogy a' támadók elvesztettek vagy 60 embert, 's a' Császári katonák közzül vagy négyen gyenge sebeket kaptak. Tsak a' Dromei nemzeti testőrök részesültek az öszszesapásban, azok a' kik Lyonból indúltak volt ki hajókon, nem érkeztek volt meg.

Ezen kívül még egy más hosszás tudósítást közöl a' Monitör, a' melly April. 4-dikén indúlt Lyonból: —

„A' Grenobeli nemzeti testőrök az egézf Departamentbéliekkel egyetemben fegyverhez kaptak. Lyonból egy Dekretom által reájok biza vala a' Császár, hogy ha a' szükség kívánni találja, álljanak-fel vidékeiknek oltalmazására. Ok meg is feleltek annak, a' mire meghivattattak. Marsiliaiak indúltak vala útnak el-

lenek. Grenobel városa a' Marsiliaiakra reájok iratott, és szemeik' eleibe terjesztette az ő bolondságokat, tudokra adatván, hogy a' Grenobeliek meg nem engedik, hogy a' Dauphinei vidékek belső hadakozás' mezejévé legyenek. Generális Ernouf tsakugyan elő nyomúlt 1500 Marsiliaikkal, kikkel a' Generális Gardaune vezérlése alatt két Linea-Regementek is valának, úgymint a' 83 és 58 számúak. Ezek' ellen a' *Grenobeli*, *Vicillei*, *Mürei*, és *Gorpsi* nemzeti testőrökkel Generális Chabert küldettetvén-el, 's ő ezekkel szembe találkoztván, beszédbe elegyedett a' vezérjekkel Gen. Gardannével, melynek a' lett a' következtése, hogy az 58-dik Regement haladék nélkül, 's két nap mulva a' 83-dik is által allott a' Chabert seregéhez, a' Marsiliaiak pedig minden felé széllyel szaladtak.

„Az alatt míg ezek itt történtek, egy más sereg, melynel volt a' 10-dik számú Linea-Regement is, *Montelimartnak* fordúlt a' Hertzeg Angoulem vezérlése alatt. A' Dromei lakosok nem valának olyan készülettal, hogy ellene állhattak 's ötet vissza verettek volna. A' harangok fére verettek. Generális Debelie öszsze gyűjtött 600 nemzeti testőröt, 's ezekkel a' támadókra ment, 's véllék öszszesapott, a' kik vissza verettvén 30 elesett vagy megsebesedett embert vesztettek: de éppen ekkor az említett 10-dik számú Linea Regementnek egy Batalionnya, a' melyben Marsiliai kiöltözött önkéntvállalkozottak is találtattak, által jött a' hídon és három színű bokrétát szart-fel. Ennek látására a' Dromei nemzeti testőrök hozzájok meatek, hogy véllék atyafiságosan öszsze ölelkezzenek: hanem ezek az árulók ekkor ismét fehér bokrétát tévénfel, amazokra tüzet adtak, melly által ugyan, tsak kevesek sebesítették meg, hanem minthogy az árulók már egyszer a' hídon által jöttek vala, tehát anyi hasznát tsak-

ugyan vették ők ezen gonoszságának, hogy Valencébe bementek. —

„Megértvén Generális Grouchy ezt a történetet, azonnal nemzeti testőrző sereget küldött el Lyonból a' Gen. Pire' vezérése alatt. Gen. Lasalle hasonlóképpen nemzeti testőrzőket küldött el Grenobleból St. Marcellin felé, hogy üszenek oldalról a' támadókra. Megrettenvén Hertzeg Angoulem a' népnek Dauphinében uralkodó indulatjától 's a' Lyonból tétetett készülétektől, azonnal oda hagyta Valencét, és Montelimart felé vonta el magát szüntelenül kergettetvén. Már most Gen. Grouchy maga is elment, hogy az itt lévő seregeknek vezérést által vegye 's egész Marsidiág elő nyomulván ott ezt a' támadást egészen megfojtsa. —

Cahorsból így irak Ap. il. 3 kán: — „Force úr ma megérkezik ide fejér bokrétaival. Ötöt a' nép körül vette 's fogságra tette; innét Párisba küldetetik. A' Királyi önkéntvállalkozottak' seregeik, mellyek némely szomszéd Departamentekből összegyülekeztek vala, oszlanak szélyel. Minden jelek szerént nem soká helyre fog állani a' tündesség. Hogy eddig nem lehettünk ilyen szerentsések, azoknak az akadályoknak tulajdoníthatjuk, mellyek miatt a' Párisi történeteknek híre hozzánk csak későre érkezhett meg; most már mindenütt tudva lévén nállunk is azt az indulatot elevenítették fel, mellyet minden más Departamentekben, 's a' többi. —

Nantesből, April. 1-ső napján. Ugy látszik, hogy Hertzeg Bourbon megszegte ígérését, és nem ült hajóra, miut ígérte vala, hanem Bordeaux városának vette útját. Az ifjú Charettét, az ugyan ezen nevű Vendei régi Generálisnak az unokáját, egy aszszony-sereg úzóbé vette vala, melyre nézve neki el kellett réjteni magát. Ezen aszszonyok azután a' Magistratus' háza előtt megjelenvé, megígérték férjeikkel egyetemben, hogy ezután tündesesen fogják viselni magokat oly fel-

tétel alatt, ha az ő fiaikat, mint Királyi önkéntvállalkozottakat útnak nem indítják.

Párisból ezeket írja ugyantsak a' Monitör: — Ritter Fontanes, a' Császár első építő mestere, a' Májusi-mezőre öszsze sereglendő Választó Gyűlésre nézve, melynek tagjait valami 20,000 emberre számlálják, egy nagy száláról való rajzolatot terjesztett a' Császár' eleibe. Az ő plánuma ez, hogy a' Márs' mezején fél karika formára kell egy szálát felállítani, úgy, hogy annak általlója (diametere) a' katona oskolához rúgjon; a' Császár es az ő udvara ezen oskolának épületéből járnak-bé a' szálaba; 's a' közönség a' Márs' mezejének egyéb üresen maradó részén gyülekezék öszsze. Erössítik, hogy ez a' rajzolat fontolás alá vétetett légyen. — Párisban minden közönséges építetésekhez, mellyek 11 holnapoktól fogva felbe szakasztattak vala, hozzá fogtak; sok ezer dolgozó foglalatosságot kaptak; rendelést tett a' Császár, hogy a' munkások' számát kettőztessék. A' Gen. Desaix álló-képe is vízszra állíttatik a' győzedelem' piatzára. — Az Ecooueni árvaház, melyben a' Betsület-Légió tagjainak árván maradó gyermekeik tartatnak, hasonlóképpen helyreállított. — A' Monitör erössíti, hogy a' Király hűséges embereit mindenütt elnyomják és véllék rútul bánnak. Le Tremouillét Chateaurauban elfogták, Charettét, a' ki az Alsó Ligeris vidékein a' Király' részire verhuált, csak nem megkövezték, Stevenótot, a' ki Párisban még a' Király elmenetele előtt egy Légiót kezdett volt gyűjteni St. Servanban, 's másokat Vitreben, a' nép fogságra tett. Moulinsben a' nép a' Préfektust, ki a' Király' hűségében megmaradott, arra kényszerítette, hogy hármasszínű pántlikát akasztván a' kalapjára, a' Bonaparte' proklamációt elöltök elvassa-fel. Hasonló erő-

szakszabadosokat követelt-el a' nép Beszansonban a' Prefektussal.

Egyéb Dekretomok között, melyek a' Monitörben kijöttek, egy a' Királyi Familiát illeti, és Mártzius 25-dikén adatottki. Ez által a' Nemzeti Gyűlésnek a' Bourboni Ház ellen hozatott törvényei újítatnak meg. Mind azok ezen familiának tagjai közűl, kik a' Frantzia földön megtaláltatnak, ítélőszék eleibe állítatván, a' törvényekben meghatározott ítélet mondattatik-kirájuk. Mind azok, a' kik a' Királytól Ministerséget, 's a' többi, felváltoltak, Párisot 30 mérföldre menni, 's a' kiszabott hűséghitét letenni köteleztetnek. Mind azok, a' kik déli Frantzia országban a' felkelés' organizálásában részt vettek, és 8 napok alatt a' fegyvert le nem teszik, a' büntető törvényeknek ereje szerint fognak üldöztetni. —

A' következő Dekretomot még Mártzius 12 dikén Lyonban adta volt ki (a' Journal. de l'Empire szerint) Napoleon: —

„Meggondolván, hogy számos személyek minket és a' birodalmat elárulták, hogy az idegeneket ide hívták, vagy pedig őket az 1814-dik esztendőben, a' Frantzia birodalomba való beütésre, a' birodalomnak feldaraboltatására, 's a' Császári thronusnak felfordítatására czélzó plánumjokban elősegéltek, meghatároztuk és batározuk, mint következők: —

1) Telyes és tökéletes botsánat adatik, a) azoknak a' polgári és katonai személyeknek, a' kik égygyetértés és egyéb büntetést érdemlő öszszeszoetkezéseek által az ellenséget Frantzia országba hívták, 's annak plánumait, b) a' kik a' birodalom Constituziójának 's thronusának felfordítatását, elő segéltek. —

2) Kivétetnek ezen botsánat alól: Lynch (a' Bordeauxbéli volt Prefektus), Jacquelin, Vitrolles (Baro), Alexis-de-Noailles, Ragnsai Hertzeg (Marmont), Rochefaucault, Bou-

rienne, Bellart, Hertzeg Benevent (Talleyrand), Gróf Beurnonville, Gróf Jaucourt, Hertzeg Dalberg, és Abbé Montesquieu. Ezek állittassanak ítélőszék eleibe, íteltessenek-meg a' törvények szerint, 's bñnösöknek találtatván, szenvedjek a' büntető törvényeskönyvben kimondatott büntetéseket. Az ó ingó és ingatlan javaik ezen Dekretomnak kiadattatása után azonnal foglaltassanak el.

Nagy Britannia.

A' Parlamentom' Alsó háza Aprilis' 3-dikán ülest tartván azt a' kérdést tette-fel *Whitbread*, hogy nem szandekszik-e az Országlöszék a' mostani rendkívül való történetekre nézve valamit közölni a' Parlamentummal? Minister *Vansittart* úgy felelt, hogy mint ó gondolja, a' Régens Princz 5-dikében tudtára adtja a' Parlamentumnak azon eszközöket, melyeket ó Királyi Hertzegsége a' mostani környűlállásokra nézve elővetetni jónak ítelt. Az után némely megjegyzéseket tett *Whitbread* a' Bétsi Congressusnak Mártz. 13-dikán kiadott Nyilatkoztatásáról. Ó nem reméli, így szollott a' többek között, hogy ez az Akta valódi legyen, és hogy igazságtalanúl tétődött volna fel, az, hogy Wellington, Clancarty, Cathcart, és Stewart Lordok meghatalmaztatva lettek volna arra, hogy egy ilyen Documentumot aláírjanak, hogy valamely Hatalmasság ellen hadat hirdessenek, és a' gyilkolást javasolják, vagy mentsek. — Továbbá azt is kívánta volna tudni *Whitbread*, hogy valódinak tartják-e ezen Aktát magok az ó Brit. Felsége' Ministerei, és hogy volt-e a' Britannus Ministereknek hatalom adattatva arra, hogy ezt aláírják. — Az után egy újságlevelet hozott elő *Whitbread*, azt mondván, hogy annak írója ezen Nyilatkoztatáshoz támaszkodván a' gyilkolás' tudományát helybe bagyta légyen, a' melly ellen csak kevés esztendőknék előtte is a' Felső-házban Lord Grey és Wellessey, az Alsóban pedig Minister Perceval (a' ki maga is gyilkos kés

által öletett-meg, igen hevesen kikelték volt.

Erre, a' kintstár' Cancellarius a fellálván azt felelte, hogy a' tiszteletre méltó úr, a' ki most beszélt, tsalfa magyarázatot ad ennek a' Nyilatkoztatásnak, és hogy abban telyességgel semmi a'fele nintsen, a' mi gyilkosságra hívna valakit, és hogy az ó Felsege Ministerei a' Lord *Wellestey* és *Perceval* principiumaiktól telyességgel el nem távoztak. Az ezen Nyilatkoztatás alatt találtató nevek elegendő kezesek azért, hogy abban semmi nem találtatbatik olyan, a' mi nem törvényes, nem tiszteséges, és a' czállal meg nem egygyező volna. — Tsakugyan tovább is sürgetvén *Whitbread*, hogy valyon megesméri.é az Országlószék ezt a' Nyilatkoztatást, 's eleibe fogja é azt a' Parlamentumnak terjesztetni, tsak azt felelte neki *Vansittárt*, hogy ó azt nem mondhatja, hogy azt az Országlószék meg nem esméri, 's hogy az semmi törvéntelent nem foglal magában. — Lord *Castlereagh*, kitől fontos magyarázatokat várt a' Parlamentum' a' dolgoknak jelen lévő állapotjok felől, nem volt jelen ezen ülésben. —

Mártzius' végén nevedkedvén *Londonban* a' Státus' váltó papirosainak betsek, ezt annak a' Márzius' 30-dikán indult birnek tulajdonította a' *Morning Chronicle*, hogy a' Ministerek egy ajánlást vettek volna Párisból a' Fouché aláírása alatt, melyben olyan kívánságot nyilatkoztat ki *Bonaparte*, hogy szeretne barátságos állapotban maradni Nagy Britanniával. A' volna ugyan a' kívánsága, hogy ha lehet, maradjanak meg azok a' feltételek, mellyeket ó a' Chatilloni alkodozáskor ajánlott az összeszövetkezett Batalmasságoknak: hanem minthogy az ó Ministerei úgy itélnek, hogy jó leszen Európa' lekességéért a' Párisi Kötésre is reá állani; tehát ó ennek elfogadására is kész leszen.

Egyéb Londoni közönséges levelek pedig azt erőssítik, hogy *Doverhez* egy nem-

zetibokrétás Frantziatiszt szállott volna ki a' Caulincourt' passusával *Bonapartétól* akarrán a' XVIII-dik Lajos Király' Londoni Követjéhez Gróf *de la Chártréhez* levelet vinni. Ezt a' tisztelet tüstént letartóztaták 's megmondották neki, hogy tovább egy lépést sem tehet addig, míg *Londonból* rendelés nem érkezik eránta. Végezetre elérkezett ez a' rendelés, melynek a' volt a' foglalatja, hogy Gróf *Chartre* mástól senkitől nem fogadhat-el semmi levelet, tsak a' maga törvényes Fejedelmétől, melyhez képeest a' Frantziatiszt, levelel egygyütt vissza indított *Calais* felé.

Így fogadtatának nállunk, e' képpen szoll a' *Londoni Kurir*, a' számkivetettnek nyilatkoztatásai, a' kivel a' Szövetségeseknek kifejezések szerent, sem bekességet sem kötéseket nem lehet tartani. — A' fellyebb említett *Morning Cronicle* ezen tárgyrol való írásnak alkalmatosságával igen gyűlölséges megjegyzéseknek tetelere veszen látorságot magának ezen 13-dik Márziusi Nyilatkoztatásra nézve, 's kivált Hertzeg *Wellingtont* érdekli nagyon, azért, hogy az Anglus Ministerektől való meghatalmaztatás nélkül, a' kik meg reszeről elebb a' Parlamentumot köteleztettek volna megkérdeni, nevét, egy ily fontos tárgyuak aláírta.

Béts.

Tábori Tudósítás.

Eppen most érkezett-meg. (e' 19-dikben íratik a' Bétsi Udr. Nemet újságban) egy Kurir, a' ki April. 12-dikén a' következő tudósításokkal indult-meg a' fő vezér Báro *Frimont* fő hadiszállásáról: —

„Az ellenség 8-dikben és 9-dikben megújította két számos osztályok által az *Ocbio-belloi* hídfelező sántzokra való útést, de a' miéinktől mind annyiszor nagy vesztéssel vissza veretett. F. M. Lajbránt *Bianchi*, kinek a' való parantolatja, hogy seregével *Borgóforte* előtt *Cape*

Bentivoglio és a Po vize között állapot-jék-meg, de azonban az ellenséget a lehetőség nyughatatlankodtassa, az ellenségnek Capriual álló tanyáját, úgymint a Caracosa osztályának 4 Batalionnyait, két tsapatokkal megtámadta. A verekedés igen vakmerő vala, mind addig, míg végezetre az ellenség a várost legnagyobb fúttással oda hagyta, a hol 12 tisztjei és 500 emberei estek fogságra. A részünkről való vesztes felettebb tsekély volt. —

„Reggiót már oda hagyta vala az ellenség, és Modenán által folytatta hátrálását. —

„F. M. Lajtnánt Báró Mohr olyan parantsolatot kapott, hogy az *Ochlobelói* hídnak sántzait oda hagyván, induljon Ferrarának feloldozására. —

„A Toskánai Nagy Hertzegségben két ellenséges, úgymint a Livron és Pignatelli vezérések alatt lévő Osztályok, a Cortónai úton egész Florentziáig elő nyomúltak vala, az után, hogy a Cs. Fő és Nagy Hertzeg onnét Pisába eljött volna. Generális Gróf Nugent, ki a maga seregével Pistójánál állott, észébe vette, hogy az ellenség neki fordult légyen, oly czélzáfsal, hogy őtet a maga tanyájából, melly annyival veszedelmesebb vala az ellenségnek fő ármádájára nézve, hogy a Gróf Nugent seregeinek itt létek által a hegyi lakosoknak felkelések elősegítettet, elkergesse. Gen. Gróf Nugent maga ment az ellenségnek eleibe, 's egy jó állásban megállapodván, őtet oda hívárta, 's ott jól megvervén a Florentziai kapukig kergette. Fő Kwartélymesteri Stábnál lévő Kapitány Radits, a Lichtenstein Régementjéből 7 Huszárokkal 's a Toskána Dragonyosok közül 13 emberekkel támadta-meg az ellenség egyik tsapatjának előtsoportját, 's azt egészszen megzavarta; az elfogattattak között egy Oberster találtatott 32 köz emberekkel.

Ezeket eddig tegnap irtuk. Ma ismét jöve-ki egy *Tábori Tudósítás*, melyben ezek vannak: —

„Egy Kurir, a melly April. 14-dikén hagyta oda a fő hadi szállást, éppen most érkezett-meg ide, ilyen tudósítással: Telyességgel szükséges vala az, hogy Ferrara, a mellynek még sem illendő oltalmazó, sem elégséges eleségbéli készületei nem valának, az ostrom alól felszabadittasék. Erre nézve megparantsolta a fő vezér F. M. Lajtnánt Mohr-nak, hogy az Ochlobelói hídsántzokból Ravale és Casaglia felé nyomúljon elő, 's az ellenséget megtámadván, verje visszsa. Ezt tselekedte a Mohr osztálya 12-dikben az alatt, míg a F. M. Lajtnánt Gróf Neiperg osztálya, oldalfélt fenyegette az ellenséget. A Királyi sereg, noha még az Ambrosio osztálya is segítségére sietett vala, tökéletesen kinyomattatott a sántzokból, a mellyek a miéink által elrontattak, 's Ferrara feláldoztatott az ostromoltatás alól, minekutána az ellenség magát egészszen visszsa vonta volna. F. M. Lajtnánt Mohr egész *Balogna* felé kergette őtet. A Wied-Runkel Regementje elvette egy ágyuját és egy munitziós szekerét. Igen számos emberei elestek vagy megsebesedtek; az utolsók között van Ambrosió is.

Mi 150 embert vesztettünk, holtakat és sebeseket, 's ezek között néhány tisztet is. Különösen sajnáljuk a St. Julien Regementjébéli Májort Ivanovichet, kinek egy lábát elszakasztotta az ágyúgolyó. Igen ditséri a fő-vezér, F. M. Lajtnánt Mohrt, valamint Gen. Báró Laurert, is, ki a Ferrarai még nem tökéletes fellegvárat az ellenségnek kétszeri heves reárohanása ellen megoltalmazta.

„Generális Gróf Nugent, April. 10 és 11-dik nadjain az ellenségnek néhány versbéli reáütéseit verte visszsa *Pistójától*, 's ismét 40 embereit fogta-el.

(Végezete a Toldalekban találtatik.)